

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: G. A. Abendanon, F. A. Bodenheim, D. de Iongh Wz.,
A. C. A. Plasschaert, C. E. van der Stok, J. F. C. Wrede.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar.

De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.

Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Hooger Onderwijs.

De Commissie tot Behartiging van Studiebebelangen maakt bekend, dat zij in hare vergaderingen van Vrijdag 25 October en Donderdag 7 November beraadslaagd heeft over de wenschelijkheid van academische examens en hooger onderwijs aan de Polytechnische School.

Voor zij echter stappen neemt om te trachten tot dit doel te geraken, wenschte zij, de belangrijkheid van het geval in aanmerking genomen, dat allen, die hier eene meening hebben, welke zij van gewicht oordeelen, deze meening uitten — en wel: in het Studenten-Weekblad, of per brief aan den secretaris

H. J. VAN GEUNS,
Hugo de Grootstraat 54, Den Haag.

Studiebelangen.

Onze commissie ter behartiging van studiebelangen zit goddank weer in elkaar; goddank, want zij heeft een arbeidsveld voor zich waarop veel valt te werken.

Alle mogelijke kleine en praktische veranderingen en instellingen kunnen door haar worden voorbereid en in 't leven geroepen.

Maar er is één groote, zeer groote verandering die ik gaarne zou zien plaats grijpen; ik zou hier willen zien ingevoerd academische examens. En wie is 't niet met mij eens dat dit een waarachtig heilzame verandering zou zijn? Is het niet een beslist verkeerde toestand, dat men, eens voor zijn B₁ of B₂ gestraald zijnde, een heel jaar moet wachten voordat zich weer gelegenheid tot examen doen voordoet, waar zooveel na drie of zes maanden tijds een knotsend examen zouden kunnen afleggen, waar bovendien de kans op een tweede mislukking en dus een opnieuw opofferen van een vol jaar blijft bestaan? Zou men ook niet een veel zuiverder beoordeeling krijgen, tevens het knoeierige, misselijke beschrijvende meetkunde- en scheikunde-gemiesel coupeeren.

Welnu, hieraan is het dat ik gewerkt zou willen zien, honderd maal liever dan aan 't verkrijgen van kleine verbeteringen, liever dan aan filosofie-colleges, liever dan aan assistentie-verbeteringen, liever dan aan bibliotheek kwesties, liever dan aan eerste-hulp-bij-ongelukken-onderricht.

Kom, de schouders er onder, vooruit met de zaak, later komen die minder belangrijke zaken wel, eerst dat ééne groote, het belangrijke.

Niet laten afschrikken door eerste tegenkating, steeds weer en steeds weer opbouwen bij eventueele afbrokkeling; laten wij althans iets trachten te doen; niet slapend wachten.

Mogen wij er al direct geen vruchten van plukken, mogelijk zij die na ons komen, en zij zullen er ons dankbaar voor zijn, even als wij huldigen hen die door hun onvermoeid streven ons vrije studie bezorgden.

Voor u, commissie ter behartiging van studiebelangen is een schoone taak weggelegd, tracht haar tot een gunstigen uitslag te brengen.

Ik ben overtuigd dat er van onzen kant veel aan kan, dus ook moet worden gedaan.

C. HASSELO.

Hooger Onderwijs.

Een verbazend gelukkig toeval. De commissie tot behartiging van studiebelangen wijdt hare aandacht aan de groote kwestie voor onze P. S. Maar zij wil niet doortastend optreden, voor er „wrijving van gedachten hierover is geweest, voordat zij daardoor, wetend, dat alle studenten haar zullen steunen, meer kans heeft juist te handelen. En tegelijk, onafhankelijk van haar, verschijnt hier een stuk over dezelfde kwestie.

Maar toeval alleen, dat is het niet. Het is een bewijs, dat er reeds veel over gedacht wordt, over de misstanden, die voortspruiten uit het middelbaar onderwijs aan de Polytechnische School. Veel wordt er over gedacht en gesproken, vooral als de examentijd nadert, of juist voorbij is, als wij zelf er onder lijden. Wij allen toch, die hier eene poos zijn geweest, wij hebben zelf de ongelukkige gevolgen moeten voelen, of zien in onze naaste omgeving. We hebben ze gekend, die examen deden, terwijl zij het wisten, dat hiervan alles afhing — leven onder vrienden, een jolig, gelukkig samenzijn, en later een werkkring, zooals zij die zelf wenschen — of weg uit het prettige Holland, een baantje in Indië, eene onzekere toekomst. En ze zakt. Een heel jaar langer blijven mocht niet, kon niet. Ze wisten, dat het weinig had gescheeld, dat ze direct er op weer examen hadden kunnen doen. Maar: er is middelbaar onderwijs aan de Polytechnische School.

We hebben vrije studie. We mogen college loopen, teekenen wat we willen, hoe we willen, wanneer we willen. Maar kom eens kijken in de teekenzalen, vooral in Maart en April. Blauw teekenen ze, wat de assistent blauw wil hebben; rood, wat ie rood wil hebben. En weg blijven, als je geen zin hebt, je teekeningen nauwkeurig bestudeeren, als je wel zin hebt, ho maar! De teekeningen moeten er zijn, om vrijstelling te krijgen, vóór Kerstmis, vóór 1 Februari, voor.... Er is middelbaar onderwijs aan de Polytechnische School.

De assistentie is onvoldoende. Werktuigkundigen C₁ en C₂ klagen, dat zij heele middagen staan te wachten op een assistent, die niet komen kan, omdat hij het te druk heeft bij anderen. De klacht wordt door studiebelangen meegedeeld aan den betrokken hoogleeraar. Deze brengt haar over in eene vergadering der werktuigkundige vakafdeeling. En met acclamatie wordt zijn voorstel om te trachten meer assistenten te krijgen, aangenomen.

Maar de hoogleeraren mogen zelf niets doen. Het ministerie van Binnenlandsche Zaken komt er bij te pas; en de assistentie die er anders zeker op 1 Januari zou zijn, moet wachten, tot dat dit zijn besluit genomen heeft. Er is middelbaar onderwijs aan de Polytechnische School.

Ik zou willen, dat men het volgende adres las, er over nadacht, en mogelijke opmerkingen plaatste in het Studenten-Weekblad.

Aan Z.E. den Minister van Binnenlandsche Zaken.

Geven met verschuldigde eerbied te kennen, ondergeteekenden, allen belangstellende in het lot der toekomstige Delftsche ingenieurs en technologen.

Dat vele studeerenden aan de Polytechnische School lijden door de tegenwoordige regeling der examens.

Vaak voorkomende is het geval, om een voorbeeld te geven, dat zij worden afgewezen voor het examen B₁ of B₂, afgenomen in Mei, die in Augustus of September een voldoende examen zouden kunnen afleggen, om dan hunne studies voort te zetten. Terwijl zij nu veelal tot hun groot ongerief een geheel jaar langer moeten studeeren, en soms voor goed de hoop moeten opgeven, ooit ingenieur of technoloog te worden.

Dat zij overtuigd zijn, dat er verbetering in den toestand zou komen, indien de Commissies belast met het afnemen der examens B volgens Artt. 60 en 61—65 der Wet van 2 Mei 1863 (Staatsblad No. 50), tweemaal per jaar de gelegenheid openstelden, om deze examens af te leggen — aan het eind van eene jaarlijksche cursus, en bij het begin van de daaropvolgende.

Dat zij meenen, dat deze maatregel eene geschikte proefneming zou zijn, een eerste stap in de richting, die leidt tot een examenstelsel als bij de universiteiten hier te lande, tot hooger onderwijs; en dat deze proefneming beter kan geschieden met de B-examens dan met de C-examens, daar een jaar langer gewijd aan de studie voor het examen C meer vruchten zal afwerpen in het latere technische leven, dan een jaar van studie voor examen B kan doen.

Dat zij zich daarom tot uwe Excellentie richten met het eerbiedig verzoek eene Staatscommissie te benoemen, om deze kwestie te onderzoeken.

't Welk doende, enz.

Het lijkt mij, dat wij voorloopig niet meer kunnen doen. Een geheele omwerking van de Wet op het Middelbaar Onderwijs komt er toch zoo gauw niet. En al staat in die wet ook wel, dat er maar eenmaal 's jaars de examens worden afgenomen, de B₁-examens waren toch ook niet wettelijk geregeld. En het schijnt mij toe, dat op dezelfde manier eene tweede commissie kan worden benoemd, als eene commissie, die tegelijk B₁ moest afnemen — in een gezellig onderonsje buiten de wet om.

Maar wanneer er iets gedaan wil worden, „de schouders er onder”. Veel wordt hierover gedacht en gesproken, maar nog veel, veel meer moet dit gebeuren — aan tafel, op de kroeg, in de teekenzalen, thuis, zoodat het wordt de „question brûlante” — zoodat de ingenieurswereld het hoort en ons helpt, zoodat geheel Nederland er belang in stelt. En dan zullen wij ook de overwinning behalen op de traagheid, die geen verandering wil, dan zullen wij onze P. S. een stap vooruit geholpen hebben.

R. A. VERWEY.

De Boycot-Engeland; Solidariteit, een opmerkelijk verschijnsel.

Engelands kapitalistisch-imperialistische expansie-politiek in botsing met calvinistische stijfkoppigheid en vrijheidszin der Boeren en de oorlog was er. Kans op een spoedig einde door toenadering van één der strijdende partijen is op 't oogenblik nauwelijks denkbaar. De Boer, die bijna niets meer en John. Bull, die heel veel te verliezen heeft, beide in hooge mate geprikkeld, zullen elkaar niet veel toegeven en den strijd natuurlijk tot het uiterste voortzetten.

Interventie door de andere regeeringen of vorsten is evenmin te wachten.

Rest de bevolking der verschillende staten. Nooit kwam het verschil in karakter tusschen volk en regeering of vorst zoo duidelijk uit. Het gevoel van het volk, zijn wil, zijn drang, zijn kracht kon zich door de regeering, de voor de hand liggende, daartoe toch aangewezen weg, niet handelend openbaren en zocht en vond natuurlijk een anderen uitweg.

Wat was hiervan het gevolg?

Algemeene afkeuring van Engelands handelingen, sympathiebetuigingen voor de Boeren, 't geven van geld, goederen enz., dat waren de uitingen van de verontwaardigde bourgeoisie. Maar toch van krachtig willend, ingrijpend optreden geen sprake: de oorlog is er nog, zooals zij was.

En de arbeiders?

Ook zij betuigden sympathie en steunden met geld, deden dus samen met de bourgeoisie, maar dit was nog geen zelfstandige, gemeenschappelijk zich uitende handeling van de arbeiders.

Noen, niet alleen de gevolgen van het kwade bestrijden en het geleden leed verzachten, dat is niet afdoende; radicaler is direct de grondoorzaak van zulk een ellende aan te tasten.

Zij voelden zich nog niet, die honderdduizenden werkers, maar dat zou zoo niet blijven en toen er enkelen zich hunne gemeenschappelijke kracht diep bewust werden en in Amsterdam de alles-in-één-omvattende kreet: „Boycot!” weerklonk, toen doortintelde een warm gevoel al hunne zielen, dat was de solidariteit. Jammer, dat zulke oogenblikken van één-zijn en één-voelen zoo kort duren, des te meer te bejammeren, waar de solidariteit juist de eenige factor voor het welslagen van de Boycot is. Want dit is zeker, zijn alle arbeiders, de bootwerkers vooraan, genoegzaam solidair en spreken zij allen gemeenschappelijk hunne afkeuring over den oorlog in 't algemeen uit door met Engeland in 't bijzonder daadwerkelijk te beginnen, dan moet de Boycot gelukken.

Niet alleen de Engelschen, maar ook de andere volkeren zullen er de onmiddellijke, nadeelige gevolgen van ondervinden en de arbeiders zelf niet het minst, maar juist hun solidariteitsgevoel zal hun dat meerder gebrek doen dragen. En juist, dat er dan nog meer armoede en gebrek over velen zullen komen en dat bovendien handelaren, fabrikanten en in 't algemeen de kapitalisten groote schade zullen ondervinden, is een reden te meer om de Boycot door te zetten. Want het zien van al dat geleden gebrek, maar nog meer het zelf gevoelen van geldelijke schade, zal een des te grooteren prikkel voor de belanghebbenden zijn om tot het stoppen van den oorlog mee te werken of van de Boycot, maar hiertegenover de vooropgestelde solidariteit der arbeiders, dus maar één weg: einde aan den oorlog.

Maar zoover zijn we nog niet; trouwens de solidariteit onder de arbeiders is nog lang niet wat ze wezen moet en vóór dien tijd kan van de Boycot niet veel komen.

Die solidariteit, dat gevoel der toekomst, is nog pas in het begin harer ontwikkeling, waarvan we den loop het best in de werkstakingen kunnen volgen. Daarin openbaart zich het solidariteitsgevoel der arbeiders het krachtigst en zien we het geleidelijk in kracht en omvang toenemen. En nu vertegenwoordigt juist deze boycot een hooger ontwikkelingsstadium van de solidariteit n.l. dat gemeenschappelijk optreden, niet voor een groep arbeiders, maar voor een geheel volk, dat in zijn levensbestaan bedreigd wordt.

Of dit gemeenschapsgevoel nu al diep zal doordringen? 't is zeer te betwijfelen.

In ieder geval zal ook deze Boycotbeweging ook bij niet-uitvoering zijn nut hebben: het heeft de arbeiders weer meer hun gemeenschappelijke kracht doen bewust worden en de wenschelijkheid doen blijken om zich nog meer aan een te sluiten, teneinde bij latere gelegenheden verder en krachtiger te kunnen optreden.

Dan nog dit opmerkelijke, dat die solidariteit bij deze beweging zich zoo sterk bij de arbeiders geuit heeft, terwijl toch over 't algemeen de pro-Boer-beweging bij de bourgeoisie sterker was. Ook bij hen was zeker sprake van boycot van Eng. gebruiks- en weelde-artikelen, maar waar zien we een krachtigen wil om dit trachten te verwezenlijken en deze beweging te organiseren, wat ze wel deden met hun liefdadigheidscomités? Getuigt dat niet voor meerdere bewustheid der arbeiders in de toekomst.

En ik droom al een volgend tijdperk, waarin telkens en telkens de arbeiders zich zullen roeren, zich solidair zullen toonen en door gemeenschappelijk optreden, staking of boycot hoe dan ook een einde zullen maken aan verschillende kapitalistische misbruiken en slechte toestanden.

En ik zie het vredesideaal al dichter, ja zelfs al zeer nabij: dat er een tijd zal komen, waarbij de solidariteit onder al de jongeren door algemeene dienstweigering het militarisme een niet te overkomen hinderpaal zal stellen. De Solidariteit, het oplosmiddel der toekomst! G.

Drijvers?

Dat is me nog eens een kerel, die „Een drijver”, een flinke vent, die tenminste niet aanzult achter den Senaat,

nee voor al niet. Het is een teeken van kracht, dat niet-meegaan met de meerderheid. Laten we toch oppassen nooit met een meerderheid mee te gaan, dat is immers niet flink!

Hij („Een drijver”) zal z'n krachten eens beproeven en tegen den stroom oproeien (zeg, als je 't weer doet, neem dan een paar goede riemen mee en ga tenminste in een boot zitten). *)

Rekenen kan hij ook al best: alles bij elkaar genomen zijn de kosten $25 \times 500 + 5 \times 1000 = 17500$; natuurlijk heeft hij wel gehoord, dat de feesttent van één lustrum al f18000 kost; maar nee, die f500 wil hij zeker niet alleen bij betalen bij 't eerstvolgend lustrum (ik hoorde van niemand het argument, dat het volgend lustrum niet gevierd zou worden!) maar voor de kosten van de volgende lustrumfeesten schijnt „Een drijver” ook raad te weten.

Hij verbeeldt zich den corpsos soms een pak voor zijn bloote billen te geven; daaraan kan ik het alleen toeschrijven, dat hij het die achternazeulers van den Senaat ook afzonderlijk nog eens toewenscht.

De corpsleden hadden natuurlijk trouw met dien drijver mee moeten zeulen. Maar wil hij dat gedaan krijgen, dan zou ik hem den raad geven in de vergadering wat krachtiger te drijven; vooral geen stokslagen gespaard, als je het logge dier in beweging wil brengen. De slagen zijn zeker niet gevoelig genoeg aangekomen of ze zijn heelemaal niet raak geweest, dat kan ook.

Het recht van kritiek moet je hebben! en als uiting daarvan volgens hem: de teekeningen moeten door de corpsleden besnuffeld worden. Zij zijn zeker bevoegd, die plannen te beoordeelen? Zou je denken (eerlijk zeggen, hoor) dat die stomme corpsos eenigszins benul had van een lustrum tent? Ik niet.

En dan nog: als er na het eerste lustrum al een voordeel van meer dan f500,— is, zelfs als alles direct werd betaald, voelt de kwazi corpsos-drijver zich dan gerechtigd tegen een dergelijk voorstel te wezen, waaruit onmiddellijk een contributieverlaging voortkomt, zooals de Senaat aantoonde?

Uit één van de opmerkingen in corpsos II meende ik op te maken, dat hij misschien kans zag, door de omstandigheden geholpen, het eerstvolgend lustrum te verhinderen; een dergelijke verwachting deel ik niet; de stemming in het corps is nog lang niet zoodanig, dat een voorstel daarover er door zou komen en waarom dat argument niet in de vergadering gebruikt?

De laatste drie zinnen van het stukje zal ik maar stilzwijgend voorbijgaan, ze geven mij het idee van de machteloze woede van het kind, dat een groote os niet naar zijn zin kan drijven en nu bij gebrek aan beter, als het beest toch zijn eigen gang gaat, het dier begint uit te schelden.

Het is onmogelijk, dat een kind door krachteloos met z'n handje het dier te slaan, het van zijn weg zal doen afwijken, daarvoor is een drijver noodig en die heb ik (buiten den Senaat) niet in de vergadering opgemerkt.

G. v. D. KOOGH.

*) Hij zit al in de A. C.

Noot van den corrector.

Op Hoop van Zegen.

Een stuk dat voor de zooveel-honderdste maal wordt opgevoerd te gaan beoordeelen zou dwaasheid zijn. Wie het niet heeft gezien, wie niet heeft meegeleefd de wanhopige strijd van eenige schepsels tegen het onverzettelijke noodlot, zoo een kan nooit zich een voorstelling vormen van de groote kracht die van dit stuk uitgaat. Het is niet het handig werken met tooneffecten, het is niet het speculeeren op de sentimentaliteit van het publiek, evenmin is het een grillig gekozen samenloop van omstandigheden, of een karakter dat zich ten gronde sleept. Het is de werkelijkheid die hier tot ons spreekt in al haar soberte en tragischheid, 't is de waarheid die ons pijn doet omdat we niet gewoon zijn haar te hooren. En al mogen deskundigen zeggen dat dergelijke schurken als Bos (D. Holkers) niet bestaan, dat de lijdensgeschiedenis van Geert (Henri de Vries) overdreven is, is Bos dan toch ook niet de bourgeoisie die voor haar bezit strijdt, en is Geert niet de man die handelde zooals iemand waarin de vrije natuur spreekt moet handelen? En al is b.v. het weggooien van de medaille alleen geschikt om „het schellinkie” in emotie te brengen, en zeggen wij redelijken dat het een zwak stuk

van den auteur is op het gemoed van onnadenkenden te werken, de man had toch gevoeld de wreede overmacht van de in dienst boven hem gestelde en zijn heele wezen van visscherszoon moest daartegen in opstand komen.

En dat is de reden waarom een stuk als dit je moet op nemen uit je zelf, dit waren niet voorvallen en personen geschapen in den binnenkamer van een tooneelschrijver, dit is het leven zooals het zich voordoet in elk visschersgezin; een spel van de zee heet het, het is een spel van het leven. Want Kniertje is niet alleen de visschersvrouw, het is de moeder die haar kinderen ziet omkomen in de strijd om 't brood.

En wij Hollanders, we hooren zoo'n beetje bij de zee hè, 's zomers ga je naar de Pier en 's winters lees je van de stuk geslagen bommen, dit stuk pakt, je dacht toch niet dat er zooveel omging onder die visschers. En och, ze denken er niet aan dat niet alleen de visch duur wordt betaald, elke arbeider betaald z'n brood duur.

Kniertje (Mevrouw de Boer—van Rijk) was ze niet om voor te knielen als ze Barend nog de goedge geschenkjes mee geeft op reis; of als ze als visschersvrouw haar zoon verafschuwt omdat hij niet naar zee wil, hoe machtig is haar spel dan.

Clementine (Mevrouw Ternooy-Apèl—Haspels) had wel een van de moeilijkste rollen, eerst haar artistiek-interessant optreden in de visschershut, dit was misschien zwak, maar dan als ze gebukt zit bij 't vuur en langs zich ziet gaan één voor één de lijdensgeschiedenissen van elk der vrouwen, en zij voelt opkomen de angst die zij niet durft uit te spreken de vrees voor het lot van Barend en Geert. Dan is haar stil spel prachtig.

Ook Barend (A. Faassen) hoe onsympathiek zijn karakter velen ook moge lijken, gaf volkomen juist het optreden weer van iemand die zich voelt als onder vreemden, hij de jongen te veel onder den indruk van het leed dat de zee veroorzaakt, en zich verlegen voelt bij hen waar de aard sterker spreekt dan de zucht tot zelfbehoud.

Het gemis aan décors der Delftsche schouwburg heeft bij deze voorstelling niet dan goed gedaan, het milieu waarin het stuk speelt werd goed weergegeven.

Dan zou ik hier graag nog mijn ergernis willen luchten over de gewoonte van het geven van bloemen op een absoluut ongeschikt oogenblik.

't Is misschien heel verstandig altijd te blijven denken: „'t is maar comédie, 't zijn maar menschen die heel knap probeeren een gedachte weer te geven door hun spel,” of zoo iets, maar als ze 't zoo knap doen dat je in snikken zou kunnen uitbarsten uit medelijden met Jo die haar man zal verliezen, als je de stille moeder aan 't vuur hebt zien zitten en uit de mond der vrouwen 't leed van 't visschersleven gehoord hebt, als je in één bange beklemming bent, als dan plotseling een net studentje opkomt met een mandje met bloemen voor „Mevrouw Ternooy-Apèl zeer gevierde actrice” is dat dan niet alsof je er niets van meegevoeld hebt en is 't te gelooven dat zoo iets van studenten kan uitgaan?

S. VAN HOOGSTRATEN.

Verslag der lezing van Mr. P. J. TROELSTRA voor de A. M. P. V.

Nadat de president vooraf in zijn openingspeech gezegd had, dat hem de eer te beurt viel deze eerste vergadering der A. M. P. V. te mogen leiden, het vreeselijk over ongelukken had, 't geen niet te begrijpen, en herinnerde aan de slechte ontvangst der circulaire van de A. M. P. V. bij de militaire overheid, welke laatste zelfs tegen 't beantwoorden van deze eenvoudige vragenlijst, want meer is 't niet, dégradatie bedreigden en zelfs iemand, die zeide haar te zullen beantwoorden hebben gestraft, kreeg de heer Troelstra het woord.

In '99, zoo zeide hij, was een rondschrijven gepubliceerd van den machtigsten vorst van Europa: den Czaar aller Russen. Van die zijde is er zeker nog nooit iets gebeurd, wat zoo volkomen instemming kan vinden bij de partij waartoe spreker behoort. Het doet een beroep op de beste gevoelens van den mensch. Een angstkreet is het van het verontrust geweten van hem, die aan 't hoofd staat van den machtigsten staat van Europa.

Uit dat rondschrijven haalde spreker 't volgende aan:
„De finantieele lasten, die voortdurend stijgen

„. . . . menschelijke gedachte doen beven.” *)
De militaire lasten jagen de inkomsten van de staten in den war en als wij 't in werkelijkheid nagaan dan treft deze zinsnede van de directe uitgaven voor oorlog in de drie staten van den bond: Duitschland, Oostenrijk en Italië.

In 1874: 1500 millioen of per hoofd f 4,40;
in 1896: 2340 „ „ „ „ 7,50;

dus een aanmerkelijke stijging.

Ook Nederland is medegegaan.

In '88 is per hoofd betaald: f 6,58;
in '97 „ „ „ „ 7,73.

In dat jaar is bijna $\frac{1}{3}$ der staatsinkomsten voor militaire zaken besteed, wat zou daarvoor niet tot stand gebracht kunnen worden?

Wanneer men dan ziet de lage loonen, de treurige woningen, wanneer men ziet het ontzaggelijke debet van den staat tegenover het grootste werkende deel van het volk, dan zien wij dat die millioenen ontstolen zijn aan hun welvaart!

En dan! Wat zal 't kosten als die ontzaglijke legers eens op elkaar worden losgelaten? Wat als die enorme vloten in werking worden gesteld?

Prof. v. Bloch de man van wien men zegt, dat hij den Czaar heeft geïnspireerd, maakt er een berekening over. Hij bepaalt de kosten van een oorlog van Frankrijk en Rusland tegen het drievoudig verbond. Deze berekening is zeker niet juist; maar toch ten naastebij zal men wel kunnen rekenen dat in dat geval 50 millioen gulden per dag aan de verschillende legers zal moeten worden betaald. En dan: Arbeid en kapitaal worden door het militarisme van hun bestemming afgehouden.

Onder de wapenen worden in Europa gehouden meer dan 4 millioen 250 duizend man en als alles gemobiliseerd is 32 millioen. De Figaro berekende het verlies door dat gemis aan meerdere werkkraft. Hij stelde zich voor, dat gemiddeld 6 francs per dag wordt geproduceerd door een man dus per jaar f 1000 en deze berekening is zeker niet ongehoord (aan de hooge kant) en zoo wordt voor de staande legers 4250 millioen gulden per dag weggegooid.

Ook zijn de werktuigen van heden over een paar dagen weer verbeterd. De veranderingen er in zijn kolossaal, zoodat 't nieuwste altijd weer veel beter is dan 't vroegere.

De geweren van nu, vergeleken bij 1871 zijn 4, 5, 6, 10, 13 maal meer vernielend dan vroeger. Het geweer met automatische lading heeft 78 schoten in de minuut. Er zijn nog geweren op komst van aluminium, waartegenover 't tegenwoordige geweer niets beteekent. Ook op het gebied van geschut en pantserschepen hebben wij denzelfden vooruitgang. Hierbij komt een eigenaardige wedstrijd aan den dag. Als de schepen weer mooiere pantsers krijgen, worden er weer betere kanonnen uitgevonden en deze geven weer aanleiding tot 't maken van sterkere pantsers, die weer op hun beurt door sterker geschut worden doorboort en tot oud roest enz.

De geschut- en kanonnen-fabrikanten staan in wedstrijd tegenover elkaar en allemaal winnen ze het en als ze het gewonnen hebben verliezen ze 't weer tegen de anderen.

Onze pantserschepen zijn erg klein, de moeite van het noemen niet waard. En de Minister van Marine heeft meermalen gezegd dat onze vloot nooit in staat zou zijn het naderen van vreemde vloten te beletten.

En zoo worden de staten voortgejaagd tegen elkaar op. 't Gaat met de verdedigingswerktuigen als met de kleeren. Er is mode in. Een ieder die niet mede doet maakt zich belachelijk.

En wat staat ons dan nog te wachten als de oorlogswerktuigen eens gebruikt worden in een werkelijken oorlog?

Men vraagt dan niet of de werkman in de fabriek daar maakt dat wat noodig is voor 't menschedom en ook niet of de landman den akker beploegt opdat de rijpe vrucht den mensch tot voedsel kan dienen.

Wanneer de oorlog uitbreekt komt hij als een dief in den nacht en alles moet voor hem wijken.

In minimum van tijd staat de nijverheid stil, staat de vrucht te verdorren en zullen machines hun werk staken.

De geheele aarde zal den schok voelen: fabrieken worden stilgezet, werklieden op straat, soldaten kunnen voor hun gezinnen niet werken, het krediet zal een

*) Zij die er belang in stellen gelieven dit in de vredesboodschap van den Czaar na te slaan.

schok ondergaan, de prijs van het geld gaat in de hoogte, veel handelshuizen en ondernemingen staken hun betalingen.

Zoo wordt ook de zaak buiten het oorlogsterrein gebracht en zelfs de betrekkelijk kleine Transvaal-oorlog zette 3000 diamantbewerkers op straat. Ook dat wat uit den vreemde betrokken wordt, kan niet meer worden ontvangen. Immers een admiraal van Engeland heeft eens gezegd, dat hij zich niet in staat gevoelde de handelsvloot van zijn eigen land te beschermen. Men kan dus niet meer die goederen krijgen, die men anders in zijn land betreft uit 't buitenland en daar Duitschland nu reeds $\frac{1}{3}$ van zijn koren uit vreemde landen krijgt en Engeland $\frac{2}{3}$ van het zijne is te besluiten, dat als éénmaal de groote legers tegenover elkaar staan de honger en ellende wel groot zal zijn; maar dan zullen ook komen opstand en revolutie.

„Indien, mijne heeren, na al wat is gebeurd en verwacht, deze conferentie, die met zooveel ophef werd aangekondigd en geopend, en die haar weerga niet heeft, indien deze conferentie niets doet op het gebied van de zoozeer verlangde bezuinigingen, indien wij ons niet beperken in de ruïneerende hervormingen der wapenen, zullen wij wapenen hebben gesmeed voor den gemeenschappelijken vijand van alle regeeringen, voor hen die de tegenwoordige wereldorde willen omverwerpen, en die van nu af niet zullen aarzelen, in de volkeren giftige zaden te strooien, en twijfel aan de oprechtheid der regeeringen, die ons hebben afgevaardigd. Deze valsche apostelen, die overigens slechts elkander afbreken, zullen tot het gepeupel zeggen: „komt tot ons, gij allen die belast zijt en die brood en vrede vraagt, wij zijn de eenigen die ze u kunnen geven.” En het gepeupel zal hun in de armen vallen en hun een gemakkelijke prooi zijn.”

De heer Den Beer Poortugaal heeft dit gezegd op de vredes-conferentie als afgevaardigde van Holland en spreker haalt dit aan om te laten zien hoe de grooten ook voelen dat 't militarisme in zijn vaart moet gestuit worden.

En toch, is er misschien geen jaar geweest, waarin zooveel op militair gebied is tot stand gebracht. In Engeland alleen zijn dat jaar 1675 oorlogsschepen van stapel geloopt.

Thans de zedelijke nadeelen. Vooreerst het doel van het militarisme: den oorlog. De oorlog op zichzelf, de moord op groote schaal, noemt spreker immoreel. Spreker meent dat men in den tegenwoordigen tijd zedelijk acht het leven van andere menschen te ontzien.

In dezen tijd is dit zeker één van de groote vooruitgangen dat men dat leven van anderen ontziet; maar in het militarisme vindt men de massamoord juist weer in dezen tijd. Echter is 't te hopen dat de massa grooter wordt, die de maatschappij van dit militarisme wil verlossen.

Daarna ging spreker even nader in op een debat in der tijd in de Kamer tusschen hem en den heer De Savornin Lohman gevoerd. Toen spreker had gezegd dat toch ieder wel met hem eens zou zijn „dat het militarisme onzedelijk was” riep een stem „zeker niet”; zij kwam van den heer De Savornin Lohman. Deze heer had toen hij het woord kreeg dit verdedigd door te zeggen: „en de boeren dan, als die hun militarisme niet gehad hadden zouden ze nu niet tegen Engeland kunnen vechten!”

Spreker had geantwoord dat als er geen militarisme was Engeland niet in staat zou zijn geweest de boeren aan te vallen.

In een tijd als deze, waar niet het gezag van boven naar beneden wil drukken, maar waar 't van onderen moet opgroeien, is weer 't militarisme niet thuis.

De schrikkelijke macht van meerderen over minderen moet het rechtsgevoel in den soldaat voortdurend kwetsen en spreker gelooft dat er niets zoo slecht is voor 't moreel van een mensch dan zijn rechtsgevoel voortdurend aan te tasten.

Bij ons is 't nog niet eens 't ergste; maar heel fraai ziet 't er hier toch ook niet uit: de militaire rechtspraak is hier voortdurend geheim, de bekwaamheid der rechters is zeer gering, zoo ze al niet bij de meesten nul is.

De hoogereren zijn er bij tegenwoordig en de minder hoogen worden door die heeren misschien morgen onder voorwendsel gestraft voor de zaak van van daag.

Die eene gedachte zit ook hier, zooals overal in dienst, voor:

„je dienst doen en moel houden”.

(Zie vervolg Bijvoegsel.)

B I J V O E G S E L

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van DONDERDAG 14 NOVEMBER 1901.

Bij reclameeren komt 't heel dikwijls voor dat de reclames ongegrond en dan nog oneerbiedig gevonden en dus gestraft worden.

En zoo wordt heel wat verbittering in eerlijke gemoederen gebracht en de ziel van jonge menschen wordt vergiftigd door deze behandeling.

Spreeker noemt: een militair die in Rotterdam gestationeerd was tijdens de werkstaking. Toen was 't daar onder de militairen een vreeselijke rommel; ransels en patroontassen alles lag door elkaar. Deze militair had dan ook zijn eigen wapens niet kunnen vinden en op een inspectie werd dat ontdekt met het gevolg: 4 dagen politiekamer.

De krijgsraad gaf hem er voor lichtvaardig reclameeren 8 dagen politiekamer bij en het hoog militair gerechtshof veroordeelde hem weer, niettegenstaande het praeadvies van den advocaat-fiscaal, dat gunstig luidde, en handhaafde de straf.

De milicien Hoffman, die zich onwel gevoelde moest op bevel toch gymnastiek doen. De jongen moest daarna van Groningen maar naar Zoutkamp loopen om thuis te komen, hij kreeg zelfs geen reisgeld mede. Onder weg zakte hij neer. Hij is aan de gevolgen gestorven.

Nog een voorbeeld haalde spreker aan om de harteloosheid der meerderen te doen zien.

Zoo is de behandeling in den dienst!

Van de menschen komt 't echter niet, 't komt van de tucht, omdat men de soldaten drilt voor een onzedelijk iets.

Men ziet in den mindere slechts een moordmachine, die gericht wordt op zijn doel, zooals men 't geweer richt op de schijf.

Na eene kleine pauze wilde spreker nog enkele woorden zeggen over 't gebruik van 't militarisme en de oorzaak er van.

Leger en vloot worden naar buiten en naar binnen gebruikt. Zij dienen om de nationale zelfstandigheid te bewaren en op de zelfstandigheid van andere staten aan te vallen.

Maar ook worden zij gebruikt om de strijd van de menschen in den staat te helpen voeren.

Het kapitalisme concurreert en maakt strijd. Het leger is mede een gevolg van den klassenstrijd en binnenslands een onontbeerlijk wapen om de onderliggende klasse er onder te houden. Spreker geeft 't hier als een feit. Zijn tijd laat uitwijding hierover niet toe.

Van onze vloot zeide de Minister van Marine, dat zij geen landing op de hollandsche kust kon beletten; wenu een landing der arbeiders te beletten op de kust van het kapitalisme gaat haar beter af.

Past op roept het kapitalisme door vloot en leger den arbeiders toe, gaat niet te ver, anders wordt gij door uw eigen rijksdaalders dood geschoten.

Men verschuilt zich achter de ruggen der soldaten.

't Optreden in Dordt door de koloniale reserve, waar geschoten is, is een getuige van 't klassekarakter van het leger naar binnen in 't land.

Verder heeft de 19e eeuw ons het imperialisme gegeven als erfenis in de 20e eeuw. Meer en meer streeft men er naar terreinen van exploitatie te veroveren in het buitenland.

Wij denken hier aan Engeland, waar een kleine kapitalistenklik alleen maar om geen last te hebben van de boeren, heel Engeland in oorlog zet.

Spreeker wil echter hier niet spreken over Engeland; maar wel over onze eigen daden, onze oorlog tegen Atjeh.

Zeker Engeland tegen Transvaal is schandelijk, maar ons land tegen Atjeh net zoo schandelijk.

De heeren deden het voorkomen alsof wij door den druk van buitenlandsche mogendheden gedwongen zijn.

Echter is de oorprong van den Atjeh-oorlog niet in 1871, '72 te zoeken. In 1873 is zij verklaard.

In 1858 is echter feitelijk de oorlog verklaard, want in '57 heeft Nederland beloofd de twisten met Atjeh in der minne te schikken, als ze mochten voorkomen. Toen op eens in '58 verbonden wij ons met den Sultan van Siak, den erfvijand van Atjeh en daar bleef 't niet bij. Wij hielpen dien vorst met troepen om de Atjehsche bentings op des Sultan's gebied (zooals deze laatste beweerde) te slechten.

Onmiddellijk na het traktaat heeft de Sultan bij tien-

tallen concessies verleend. Zoo bevindt zich o. a. op zijn terrein de machtige Deli-maatschappij en andere ondernemingen onder beheer van philantropen, terwijl de Atjehers daar zijn weggejaagd.

In '71 herinnerde men zich op eens de zeeroof die nu 40 jaar geleden zijn laatste feit had gekend, zooals de heer Fabius, die 't weten kan, beweert.

Zoo staan de zaken omtrent de oorzaak tot den Atjeh-oorlog.

Men kan tegenwoordig zeer veel produceeren en in zeer korten tijd; maar 't volk, dat produceert, heeft te weinig koopkracht om er zelf van te genieten. En als dat niet zoo was, zou 't niet noodig zijn om katoentjes aan Chineezers te verkoopen.

Men ontleent aan een deel van 't volk een deel van wat 't produceert om meer winst te maken, en daarbij moeten de producten toch weg en dus maar naar buiten.

En toch ieder arbeider heeft recht op een levensstandaard van laat ons zeggen f 2500. Zij zijn allen menschen en daar moet het heen; maar daar gaat het ook heen!

Uit het hiervoren gezegde blijkt wel dat het kapitalisme is de vader van het militarisme en 't is onze plicht om tegen dat kapitalisme te strijden om zoo 't militaristisch monster den grond onder de voeten weg te halen.

Vredesconferenties, interparlementaire congressen, brochures, boeken, pamfletten, alles gebeurt er; maar 't monster militarisme groeit.

Tegen 't militarisme als zoodanig strijd te voeren, ziet spreker dan ook geen heil in.

En er is helaas geen enkel andere partij in de parlementen van Europa, die beslist weigert gelden af te staan voor het militarisme dan de sociaal-democratie. Trouwens er is geen klasse die zoo beslist front kan maken, tegen 't militarisme. Zij kan alleen front maken tegen 't kapitalisme en daarom kan en moet ze ook front maken tegen 't militarisme.

Dat militarisme kan dan ook met geen bonden, congressen of brochures er uit gebracht worden; maar alleen de groei van het proletariaat is het volle bewijs, dat ook het militarisme ten ondergang is gedoemd.

Aan spreker zijn door Pierson en Kuyper vragen gesteld die hij hier even wil ophalen.

Wanneer, zoo zeide Pierson, de sociaal-democratie gezegevierd heeft, zult gij er dan geen leger op na houden? Wel dan zult gij door de Duitsche pikkelhaube worden ingepalmd.

Spreeker had toen geantwoord dat hij verwachtte dat de sociaal-democratie in Duitschland wel eerder zou zegevieren dan hier.

En Kuyper, die eens gevraagd heeft wat er terecht moet komen van de kleine mogendheden als de trust der groote mogendheden hun bestaan niet langer wenschte, had spreker toegevoegd, dat de sociaal-democraten vaderlandsloos waren en daarom tegen 't militarisme.

Tot dit sprookje zijn de heeren gekomen in 1871. Toen hadden Liebknecht en Bebel uitgaven afgestemd voor den Fransch-Duitschen oorlog om te protesteeren tegen dien oorlog, juist omdat bleek dat die oorlog een annexatie-oorlog was en tevens hadden zij den broederhand gereikt aan de Fransche arbeiders, om te toonen dat zij het niet eens waren met de handelwijze van hun land.

Vaderlandsloos worden allen genoemd, ook in Engeland en Nederland, die er zich tegen verzetten dat de hand geslagen wordt aan de onafhankelijkheid van andere landen.

Spreeker had dan ook Dr. Kuyper geantwoord, dat juist door het militarisme onze ondergang wordt bedreigd en dat wel steeds meer.

De sociaal-democratie eischt in eigen land, dat ze zich niet zal vergrijpen aan anderer landen onafhankelijkheid.

Nederland kan in zekeren zin zich heel gelukkig noemen: met militair geweld kunnen wij toch tegen de groote mogendheden niets beginnen. Daarom kunnen wij eerder op militaire uitgaven bezuinigen en daardoor winnen ten gunste van hen die lijden.

En wat het kapitalisme in dezen dan niet heeft vermocht dat heeft het proletariaat dan toch willen probeeren. Zeker is nu het feit dat van Amsterdamsche arbeiders is uitgegaan een oproep voor het comité van den boycot tegen Engeland.

Onder de kaailoopers is idealisme en kracht opgegaan. Zij willen hongeren en lijden om op te komen tegen een feit, dat een schandvlek op den tegenwoordigen tijd werpt.

Van 't debat maakte een spreker gebruik om te vragen te mogen collecteeren voor stakende sigarenmakers.

De president liet dat toe, maar vond niet dat het bestuur daar verder op in kon gaan.

Verder kwam iemand die van zijn geloof 10 jaar onder-officier beweerde te zijn.

De man vertelde meer vermakelijk dan krachtig, hoe hij 't in dienst nog zoo slecht niet vond, vergeleken met buiten dienst; dat 't militarisme daarentegen aan velen werk en brood verschaft en dat hij die Atjehoorlog niet mooi vond, maar dat als wij de bruinen niet doodschoten zij het ons deden en dat 't leger, door op de bootwerkers te schieten zijn plicht deed, omdat het nu eenmaal stond onder den duim van het kapitalisme.

Troelstra heeft in antwoord echter meest bezwaren over de uitvoering te bestrijden. In beginsel schijnt vorige spreker 't toch wel volkomen met hem eens.

Zoo bijv. de concurrentie der werklieden door uit dienst getreden militairen, waar bezwaar tegen was gemaakt.

Spreker gelooft dat geen anti-militarist meenen zal, dat het mogelijk is morgen het militarisme af te schaffen. Wij hebben in zoo'n geval ook rekening te houden met de directe gevolgen. Spreker kan zich dan ook geen opheffing van het leger denken dan stuk voor stuk in de eerste plaats door vermindering der lichteing.

Zeer zeker moeten de vrijkomende militairen iets verdienen en de handen uit de mouw kunnen steken.

Nu echter worden zij reeds van rijkswege voorzien van voedsel, kleeding en huisvesting. Zij zelf produceeren niets en daar draait dus 't heele Nederlandsche volk voor op bij afschaffing van het leger komt dat alles weer uit ten voordeele van het Nederlandsche volk.

Als wij van 't standpunt van de vorige spreker uit zouden gaan, komen wij er toe het bijzonder goed te vinden om zooveel mogelijk lui in de gevangenis te zetten.

Neen! spreker wil dan ook met de afschaffing van het militarisme ingrijpende maatregelen nemen; zooals bijv. de droogmaking der Zuiderzee, om zoo doende werk te kunnen geven aan de vrij gekomen krachten.

Eindelijk wil Troelstra nog even terug komen op des vorigen sprekers zeggen, waar hij het doet uitkomen als of Troelstra dienstweigering had aangeraden, 't welk die spreker afkeurde.

Troelstra zal nooit personen een daad aanraden, waarvoor zij de verantwoordelijkheid te dragen hebben en hij niet. Dit wil niet zeggen dat hij de fiolen van zijn toorn over dienstweigeraars wil uitstorten. Hij heeft voor de personen die uit gemoedsbezwaren weigeren groot respect. Toch gelooft hij niet dat daarmede 't militarisme wordt bestreden. De ondergang van het militarisme is te wachten van de opkomst van het georganiseerde proletariaat.

G. D. J.

D. S. V. V.

De match tegen Volharding uit Rotterdam is alweer in ons voordeel afgelopen. Er was erg tegen op gezien en de uitslag was van te voren ook lang niet zeker, want Dordt won in Rotterdam vrij gelukkig met 1—0. Een voordeel was dat we voor 't eerst met ons volledig elftal uitkwamen, dat zich als volgt opstelde:

Nix,
Welcker, Drossaers,
Godin, Prager, Coenen,
Ter Horst, Bakker, Bergsma, Vos, Canters.

Volharding was ook vrijwel volledig. Het begin was uitstekend. Binnen 3 minuten kogelde Bergsma een corner voor den hoek. Voor den aftrap wordt vlak daarop met een gelukkig schot No. 2 gescoord.

Dan is 't voor een tijdje genoeg en Nix krijgt zelfs een paar schoten te houden. De Volharding voorwaarts brachten den bal soms vrij goed tegen den enormen wind op. Na een half uur is het weer Bergsma die met een zeer hard schot de stand op 3 bracht. Voor de rust werd niet meer gescoord, de harde wind liet trouwens niet toe den bal in bedwang te houden. Toen het spel weer begon dachten velen de D. S. V. V. te zien verliezen, maar die dat meenden hadden de D. S. V. V. nog niet in volle kracht gezien.

Na de gebruikelijke 10 minuten verslappening kwamen de voorwaarts los. Met enorme vaart werd tegen den wind opgewerkt. De achterhoede van Volharding bleek volkomen onmachtig tegen zulk prachtig samenspel. Resultaten konden dan ook niet uitblijven en in een minimum van tijd was de stand dan ook 5—0. Bakker maakte 4 en 5. Daarop was het de beurt van V. die na Welcker de bal voor het doel werkte. De wraak bleef niet uit. Onmiddellijk daarop scoorden we No. 6 door een keurig schot van Vos. Jammer is het dat Volharding nog een goal maakte. Weer een zeer gelukkige.

Na nog een mooi staaltje keepen van Nix was het tijd en wonnen we dus met 6—2 wat onze average op 15—4 bracht.

Het verschil van krachten lag bij de voorwaarts. Volharding bracht goed op maar veel te langzaam. De D. S. V. V. rushes waren zeer snel en daardoor ook veel gevaarlijker. Vooral na de rust was dit duidelijk merkbaar.

Concordia verloor met 8—1. Waardoor D. T. C. ons nog meer in averages voorkomt, n.l. 24—3. 't Rationeelst is Dordt 2 keer te slaan, maar dat gaat zoo gemakkelijk niet. Dus veel oefenen zij den heeren aanbevelen, vooral ook als de D. S. V. V. in den beker, op onze Kersttour of in Brussel een goed figuur zal slaan.

H. T. H.

Overzicht Studenten Weekbladen.

Minerva. Waarom de heer F. S. in zijn artikel over de onthulling van den gedenksteen voor Mr. H. J. Coster een poging doet om Leiden schoon te wasschen van den minder gunstigen naam, die zij volgens hem in de buitenwereld heeft, is mij een raadsel. Zijn gedachtengang komt in het kort hierop neer: Mr. Coster was een edele krachtige figuur en de Leidsche studenten kozen hem tot Corpspraeses. Dit is dus de beste weerlegging, het treffendste bewijs „van het dom generaliseeren onzer aantijgers” die beweren dat het Leidsche corps is „een verzameling van ploerten, een kweekplaats van slappe karakters en bandeloosheid”, want het geheele leven van Mr. Coster is „een heerlijk aantonen dat Leiden ook iets kan leveren, dat de scherpste critiek van flinkheid en grootheid vermag te weerstaan.”

Wat dit nu te maken heeft met den gedenksteen en waarom de schrijver het noodig schijnt te achten deze inderdaad steekhoudende verdediging te leveren, blijven onbeantwoorde vragen.

De zeer veelzijdige inhoud van dit nummer bestaat verder uit voortzetting van de cursussen over „Theosofie”, „het Internationale recht volgens professor van Vollenhoven” en „de Wagner-vereering” en een achttal kolommen vrij onverkwikkelijk geschrijf over den boycot.

Van alle kanten valt men G. aan, wiens artikel ik in het vorige overzicht gedeeltelijk heb weergegeven. C. M. ontwikkelt de historie van den opkomst van den derden stand, toont aan dat deze zeer arrogant en zelfbewust moet geweest zijn in de oogen van adel en geestelijkheid en dat het dus gansch niet opmerkelijk is dat de 4de stand, nu op haar beurt aan het opkomen, dit is in die van den heer G. Deze had verder als aanleggers van het plan de sociaal-demokraten genoemd, wat F. gelegenheid geeft hem deze „vergisning” (het tusschen aanhalingsteekens plaatsen is van hem) onder den neus te duwen. Het uitvoerend comité bijv. bestaat dan ook bijna geheel uit vrijzinnig-demokraten. Tegenover de bewering van G. dat de bootwerkers dezen boycot beschouwden als middel om te komen tot hun doel: algemeene werkstaking en afschaffing van het privaatbezit stelt F. het feit „dat de Rotterdamsche bootwerkers alleen te vinden zouden zijn voor den Boycot, als ze de zekerheid hebben, dat ze geen gebrek zullen lijden, terwijl ze toch heusch niet opzien tegen een werkstaking als 't geldt de verbetering van hun materiele levensvoorwaarden”.

Deze beide betoogen zijn dan nog opgeluisterd door een paar toespelingen op het bekende Bresci-artikel van dezen zelfden heer G., waarbij deze beide heeren zich dus warme voorstanders toonen van het niet in persoonlijkheden vervallen.

Ook de heer C. die een uitstrekeltje had gemaakt van de bezwaren die in de groote pers werden geopperd, heeft te lijden onder het kregelig humeur, dat deze Minerva-schrijvers bevangen heeft. Vooral de heer Verduyn is vinnig als een spin! Men zou het geheel zoowat kunnen samenvatten in de uitdrukking „welwillend debat” of „aangename wrijving van gedachten”.

De **Vox** geeft deze week niet veel. Een knetterend lofdicht op Souza, dat te uitbundig is om niet het tegenovergestelde ten doel te hebben, een opwekking om bij te dragen tot het stichten van een Vondelmuseum, een onbegrijpelijk artikeltje „het afgodje” dat dus beter in een bundel sonnetten op zijn plaats zou zijn en ten slotte het verslag van een boycotvergadering.

Daar werden de drie volgende stellingen aangenomen:

I. Een boycotbeweging mag niet staan en vallen met het vermogen van de arbeiders om het bestaande plan zelf door te zetten.

II. Een volledig onderzoek van de eventuele uitwerking op Engeland en op het vasteland, daarna van de uitvoerbaarheid in verband met de moreele en materiele kracht van Europa, dient vooraf te gaan aan een partijname voor of tegen de uitvoering.

III. Partijname tegen een boycotbeweging is voorbarig en dient bestreden te worden.

Zoo langzamerhand krijgen we een heele Boycotlektuur.

H. S.

Ons Nationaal Bureau van Vrouwenarbeid.

(Voor hen die naderen uitleg ons vroegen omtrent beteekenis en bedoeling van het Bureau).

„Die Fenster auf, und Licht und Gott herein”.

Deze woorden uit Gerhart Hauptmann's „Versunkene Glocke” zou ik bij 't in werking treden van ons Bureau wel als motto willen nemen voor den arbeid die ons wacht, althans voor die ideale opvatting ervan, waarnaar wij hopen te streven, schoon wetende, dat wij er noodwendig verre beneden zullen moeten blijven.

Open alle vensters van onze samenleving, dat we elkanders zijn en arbeid zouden zien, dat we van elkander zouden weten en in staat gesteld worden elkaar te kennen en te helpen.

En waar de vensters open staan, daar kan de heelende zon naar binnen dringen en ziekte en somberheid verjagen, daar kan geen rottende vuilnis blijven, gelijk thans nog alom in onze maatschappij ligt opgehoopt.

Wijd ligt het arbeidsveld voor ons, alle werk door ons vrouwen verricht, zullen we moeten nagaan in al zijn uitingen en omstandigheden en het licht van onze belangstelling en van ons hulpverlangen zullen wij er op laten vallen, opdat de arbeid éénmaal moge opbloeien tot iets weldadigs voor ieder, niet voor enkelen.

Ons Bureau richt dus zijn aandacht op lot en leven der arbeidende vrouwen zelve, op de personen met wier wèl en wee niet alleen de arbeid, maar heel 't maatschappelijk leven samenhangt.

Voor dezen dus moet er zoo groot mogelijke kans zijn op gezondheid en degelijke opleiding tot den éénmaal te verrichten maatschappijken arbeid en eindelijk, kans op gunstige voorwaarden waaronder die zal worden verricht.

Is niet de arbeid ook nog steeds als een verzonken klok, die eenmaal opgeheven tot de volle hoogten van ons bestaan, in de reine, zonnige lucht zal luiden wijd over de velden tot een vreugdigen klank voor ieder? Want daar wijst de toekomst onverbiddelijk naar heen, dat wij eens allen zullen arbeiden voor elkander, niemand te veel, niemand te weinig en allen gelijkelijk deelen in de genietingen van natuur en kunst.

Wij die zoo vaak den arbeid gedachteloos betalen, wij meenen maar al te zeer in een dikwijls onvergefelijke onbewustheid, dat de resultaten van dien arbeid, die wij voor ons dagelijksch leven noodig hebben, zoo bij wijze van tooverij daar staan en vergeten, dat achter de seconde, waarop wij ons geld inruilen voor eenig stoffelijk of geestelijk produkt, dagen, nachten, jaren arbeids liggen van duizenden. Arbeid, dat is: nadenken, geduld, toewijding, intellectuele en fysieke kracht, zelfdwang tot plicht, oefening, offering van vrijheid.

Dit nu willen wij trachten in gestadige herinnering te brengen, opdat de reeds ontwaakte belangstelling van het publiek niet insluimere, maar heen zich wende tot die nu nog arbeiden, in vaak zoo neerdrukkende voorwaarden, ten einde gezamenlijk te pogen een beter lot in een aan de jongeren die na ons komen. Een beter lot in een betere maatschappij, die zal zijn ingericht op de behoeften van den arbeid in plaats van op die van het doode

geld en den lediggang, waarin ieder vreugdig zal kunnen werken voor het geheel en waaruit verdwenen zal zijn veel van dat treurig en onvruchtbaar gezwoeg, dat nu nog bestaat als gevolg van het onnatuurlijk antagonisme van geld en arbeid, die immers één behoorden te zijn.

Wij zullen er naar streven dat allen die dit wenschen, tot ons kunnen gaan met haar bezwaren en zorgen, steeds bereid ons vindend naar vermogen te helpen; en we zullen niet ophouden al onze zusteren in den lande te blijven aansporen: helpt ons hier, gelijk vroeger voor onze tentoonstelling en slaat de handen ineen tot verbetering van den arbeidstoestand der vrouw. Maar naast uwe hulp, vragen we ook om een weinig geduld en vertrouwen, want evenals aan onze tentoonstelling twee volle jaren van zoeken en worstelend werken zijn voorafgegaan waaraan slechts weinigen dachten bij 't zien van 't zichtbaar resultaat, zoo zullen ook thans door ons Bureau tal van voorbereidende werkzaamheden moeten afgedaan worden, aler er veel zichtbaars naar buiten kan komen. Trouwens de geheele bedoeling van het Bureau is: een rustig werken tot gestadige hulp.

Inlichtingen en steun van allerlei aard omtrent der vrouwen arbeid in den ruimsten zin des woords, zijn voorbereiding en voorwaarden, zijn vooruitzichten en omstandigheden, hoopt ons Bureau in den loop der tijden steeds vollediger en krachtiger te kunnen geven (Men zie s.v.p. voor deze bemoeiingen de nadere uiteenzetting in 't Bureau-plan dat eerstdaags in den boekhandel zal verschijnen).

Uit zijn aard zelve zal het daarbij moeten te werk gaan op drieërlei wijze:

- 1°. afwachtend, ziende wat tot ons komt en daarnaar handelend en waar mogelijk steunend;
- 2°. initiatiefnemend, zelve pogingen aanvangend en in 't werk stellend tot onderzoekingen en verbeteringen van der vrouwen arbeid;
- 3°. verzamelend, bijeenzoekend en ordenend alle gegevens omtrent dien arbeid tot een historisch overzicht en archief voor later tijden.

Maar uit zijn aard zal het hierbij ook, gelijk Mevrouw Pikelharing-Doijer reeds vroeger verklaarde, niet treden op het gebied of in de rechten van reeds bestaande vereenigingen, doch integendeel trachten deze in haar eigenaardigen werkring te steunen en te versterken.

Veel is er echter dat ons Bureau niet vermag. Onder meer kunnen we

geen geld scheppen,
geen betrekkingen of werk uit den grond tooveren,
en nog minder, persoonlijkheden,
mensen die staan voor hun taak en die dienen den plicht in den hoogsten zin; wel, tot vorming daarvan naar vermogen medewerken.

En verder kritiek op ons werk, we verzoeken ze dringend aan al onze leden en belangstellenden. Hoe zullen we voorwaarts gaan en groeien, indien niet door welwillende belangstelling de fouten ons gewezen worden, die de buitenstaande vaak zooveel gemakkelijker zien kan dan wijzelven. Erkentelijk zullen we zijn voor iederen wenk of raad, voor elk bericht of mededeeling, die ons werk maar kan helpen bevorderen, ons werk, dat is het belang van den arbeid der vrouw, dat is het belang van onze geheele samenleving.

En thans, zeer wel wetende hoe ons Bureau slechts een kleine poging mede is in den machtigen drang des tijds om onze maatschappij een schrede nader te brengen aan haar doel, thans roepen nogmaals, naast het vertrouwen en het geduld, den meest veelvuldigen steun wij in van die allen die in hun ziel iets voelen van waarachtige belangstelling voor ons streven.

MARIE JUNGUIS,

Directrice van het Nationaal Bureau van Vrouwenarbeid,
Oud-bestuurslid van de vroegere Nationale
Tentoonst. v. Vrouwenarbeid.

's-GRAVENHAGE, 10 November 1901.

Berichten en mededeelingen.

De Commissie tot Redactie van den Delftschen Studenten-Almanak verzoekt den Corpsleden, hunne woonplaats en vacantie-adres te willen invullen op de lijsten, die hiertoe op de Societeit „Phoenix” en bij den heer WALTMAN zijn gedeponceerd.

Inzending van **Mengelwerk** en **Varia** vóór **1 December**.

Oude Delft 128A.

TH. ROSSKOPF,
Secretaris.

APOLLO.

Het bestuur heeft zich als volgt geconstitueerd:

J. T. C. ETTY, President.
H. LEBRET, Secretaris.
W. J. A. REUHL, Thesaurier.
C. VAN DER HOEVEN, Vice-Secretaris.
W. K. M. DE KAT, Commissaris.

Correspondentie.

R. K. Uw stuk te laat ontvangen, blijft liggen tot het volgend nummer.

Den heer W. Meijer: Uw stuk wordt in het volgend nummer opgenomen.

Adr. Bijl. Door plaatsgebrek wordt uw stuk in het volgend nummer opgenomen.

R. Uwe inzending kan in dit nummer niet geplaatst worden.

ADVERTENTIEN.

SCHRIJFWERK gevraagd.

Adres Bureau van dit Blad.

[1146

In een gesloten huis gelegenheid voor eenige Heeren om te Dineeren à f 0,80. Adres Bureau van dit Blad.

REPETITIE-CURSUSSEN.

Toegepaste Mechanica,
Droge en natte Waterbouwkunde,
Differentiaal (B₁) en Integraalrekening
te DEN HAAG en DELFT.

— Aanvang tweede helft van November. —

Opgave van deelname voor 10 November schriftelijk of mondeling (Maandags, Dinsdags en Vrijdags, 's avonds van 8—10 uur), bij
J. R. VAN MUSSCHENBROEK, c.-i.,
Oostsingel 70, (bij de Haagpoort), DELFT.

Verkrijgbaar bij den Boekhandelaar
J. WALTMAN Jr.

PORTEFEUILLES speciaal vervaardigd tot het bergen van **DRIEHOEKEN**.

ZEER PRACTISCH.

A. J. PRINS,
Choorstraat 42, Delft.

GOEDKOOPSTE PAPIERHANDEL.

Cahiers met blauwe omslag	40 bldz., p. dozijn	f 0,35
Cahiers	40 " " "	" 0,45
Cahiers	76 " " "	" 0,80
Cahiers met zwarte	80 " " "	" 1,—

Dictaat-Cahiers met zwart leeren omslag,
164 bladz. f 0,18

Dictaat-Cahiers met geel omslag,
80 bladz., **10 cents**, per dozijn. „ **1,10**

Dictaat-Cahiers, geel omslag, 40 bladz.,
6 cents, per dozijn f **0,65**

BRAND-

verzekering sluite men bij:

Het Algemeen Assurantie-Kantoor,
KORENMARKT 84.

Tegen een luttel uitgave per jaar, behoedt men zich eventueel voor aanzienlijk verlies bij brand.

Buchanan's Scotch Whisky.

„BLACK-WHITE” f 2,25
„PURE MALT” „ 1,90

Macdougall Scotch Whisky f 2,—
Thomson Scotch Whisky „ 1,60

Verkrijgbaar bij

J. J. G. BOERE,

Telefoon No. 188.

Hypolitusbuurt 2.

Stations-Koffiehuis.

Van af heden iederen dag:

PLAT DU JOUR 50 cents.

DINERS f 1,—, f 1,25 en hooger,
van 5 tot 7 uur, bij abonnement 80 cents.

Voor Heeren Abonnés afzonderlijke nieuwingerichte Eetzaal.
Beleefd aanbevelend,

J. VAN ROOIJEN,

Van Leeuwenhoeksingel 51.

Eenige nieuw verschenen Werken.

BRANDT VAN DOORNE. Verwegen en zijn vrouw.	ingenaaid. f 1,50
MARIE CORELLI. De ware Christen, 2 dln. „ 5,90
LODE BAEKELMANS. Mariëken van Nijmegen. „ 1,20
ED. VERBURGH. Opstanding. „ 1,50
VAN HULZEN. Machtelozen „ 2,90
BUYSE. Van arme menschen „ 2,50
FEITH. Zonderval „ 2,50
MARX-KONING. Gabriëlle „ 2,90
BROEDELLET. Opstanding, 2 dln. „ 4,90
HOGERZEIL. Mela „ 1,90
VALBORGH ISAACHSEN. Noorweegsche Brieven „ 2,40
ANNA VAN GOGH-KAULBACH. Tragedie „ 2,90

Verkrijgbaar bij den Boekhandelaar

J. WALTMAN Jr.